

რეცენზია იგორ კეპელიას სადისერტაციო ნაშროვის მიზანით გამოყენებული გეოგრაფიული მასშტაბი გამორჩეულია.

მეორე თავის ბოლო (მესამე) ქვეთავია
„ეპიზოდები ეთნიკური გეოგრაფიიდან“
(გვ. 57-63). როგორც დისერტანტი აღ-
ნიშნავს: „ათინიკური გეოგრაფია საისტორო
გეოგრაფიის ერთ-ერთი ძირითადი შემად-
გენელი ნაწილია“ (გვ. 57). საერთოდ, სამეც-
ნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ
სხდომა ვახშემტის მსჯელობა მეგრელებითა
და აფხაზებით დასახლებული ტერიტო-
რიების საზღვრების ცვალებადობის
შესახებ.

დისერტაციი „აღწერის“ ერთ-ერთ
ხარჯზად სამართლიანად თვლის იმას,
რომ ვახუშტი ერთხელაც არ ახსენებს
არაქართველთა მოსახლეობის შესახებ
ოდიშ-აფხაზეთის ტერიტორიაზე და
მრავალ საისტორიო წყაროზე დაყრდნობით
ასახელებს ებრაელთა სამკვიდრო
სოფლებს – სუჯუნას, ბანდას, სენას (გვ.
59). ი. კეპელია საგანგებოდ აღნიშნავს,
რომ ეთნოლოგიური და ონომასტიკური
მონაცემებით ისტორიული აფხაზეთის ტერ-
იტორიაზე ორი ძირმკვეთი ქართველური
ტომის – სვანისა და ზანის (მეგრელი,
კოლხი) მოსახლეობა დასტურდება.

საერთო დასკგნა სადისერტაციო ნაშრომის მეორე თავთან დაკავშირებით ასეთია: დისერტაციებს ყველა წერილობითი წყარო, ქართულ და უცხოურ ენებზე დაწერილი და ჩვენამდე მოღწეული, აგრეთვე თვით მის მიერვე გამომზეურებული საარქივო მასალა სრულად აქვს შესწავლილი, განასაღებული და ასა თუ იმ საკითხთან დაკავშირებული. საერთოდ, იგორ კეპელია თავისი საკვალიფიკაციო ნაშრომის მეორე თავში სტრუქტულზურად, უდიდესი სამეცნიერო ასუხისმგებლობით განიხილავს როგორც საისტორიო წყაროებს, ისე XIX-XX სს. ქართველი მკაფიოდების მოსახრებებს და ყველა შემთხვევაში იძლევა სწორ და მეცნიერულად დასაბუთებულ დასკნებს ყველა სადაც საკითხთან დაკავშირებით.

სადიხევრტაციო ნაშრომის მესამე თავში, რომელიც საკმაოდ ვრცელია (გვ. 63-88), დისერტანტი ასახელებს ყველა კლეისა-სალოცავს, რომელიც კი მოსხენიებულია განუშიო ბატონიშვილის „აღწერაზი“ და განიხილავს სათანადო წერილებსა თუ თანამედროვე მკლევართა შეხედულებებს. აღნიშნულ თავში დისერტანტი მიზნად ისახავს აფხაზეთის საკათალიკოსოს ქავ-სივე ეპარქიის ვანუშტისევლი ლოკალიზაციის დაზუსტებას. საკლეისო კოორდინატის შორის ყველაზე ძირევლი ჭყონდიდისა იყო. იგი კონსტანტინოპოლის დამორჩილებული ფაზისის სამიტროპოლიტო ტორმების მემკვიდრე იყო. ჭყონდიდის აშენებისა და შემდგომში აღდგნის შესახებ განუშიო ეკრძნობა ჯუანშერსა და „ქართლის მატიანეს“.

იგორ კეპელია სათანადო წყაროებზე
დაყრდნობით ხაზს უსვამს ერთ კანონ-
ზომიერებას: დასავლეთ საქართველოს
საეპისკოპოსოთა საზღვრები, ჩვეულებრივი,
მდინარეებზე გადის როგორც ოდიშში,
ასევე აფხაზეთსა და გურიაში... ამასთან
ერთად, გახუშტის მიერ დასახელებული
ჰყონდიდის საეპისკოპოსო ე.წ. ახალ
დროში (X ს.) საეკლესიო კათედრათა
შორის ჟევლზე აღრეული იყო (გვ. 64).
ქუთაისისა და ჰყონდიდის საეპისკოპოსოთა
საზღვარი ცხენისწყალზე გადიოდა.
გახუშტის ცნობას მნიშვნელოვნად აქსეპტს
და აზუსტებს დისერტანტი. მაგალითად,
1717 წ. შედგენილ სუჯუნის ეკლესი-
ოსათვის მიწების შეწირელობის წიგნზე
დაყრდნობით (დაიბეჭდა 2011 წ.).
მნიშვნელოვნად დაზუსტდა და დაკონკრეტ-
და კახუშტისეული ლოკალიზაცია (გვ.
68). მთავარი დასკვნა ასეთი იყო: ჰყონ-
დიდიდის საეკლესიო მამულის დასავლეთი
საზღვარია ტეხური. ამასთანავე, „საუფლისწულო და სათაგადო მამულების
საზღვრები ხშირად არ ემთხვევა საეკლე-
სიო მამულის საზღვრებს“... (გვ. 70). დის-
ერტანტი ამ უზუსტობას ასე ხსნის: „მიმ-
დინარე სოციალურ-პოლიტიკური ცვლილე-
ბები, ბუნებრივია, განაპირობებდა იმას, რომ
იცვლებოდა საეკლესიო და სათაგადო-
საუფლისწულო მამულების საზღვრებიც“
(გვ. 71). ისევე როგორც მრავალ სხვა
შემთხვევაში, დისერტანტი აქაც ითვალ-
ისწინებს ბება კუდავას სადისერტაციო
ნაშრომს „დასავლეთ საქართველოს გა-
დლებისა (IX-XII სს),“ აგრეთვე მრავალი
საისტორიო წყაროსა და სამეცნიერო
კვლევის მიმოხილვისა და ყოველ საკითხ-

თან დაგეგშირებით საკუთარი მოსაზრების
ჩამოყალიბების შემდეგ ი. ქმედლია გადადის
ცაიშის ეპარქიის საზღვრების დაღვენაზე.
ცაიშის ეპარქიის საზღვრებიც ერთ-

ვარად ცვალებადი იყო ეპოქათა მიხედვით. XVIII ს-ში ცაიშის საეპისკოპოსო კათედრის აღდგენასთან დაკავშირებულ სიგელში წარმოდგენილია ორი სოფლის – ჭვედირი/ჭვიდირისა და ნასაჯოგუს ლოკალიზაცია. ექრძოდ, ჭვედირი ეწოდება ფართო ვაკე-სახნავებს მდ. ჯუმის ორივე ნაპირას, ხოლო ნასაჯოგუ – ტეს ცაიშში, ურთის მთაზე (გვ. 74). ამასთანავე, გარკვეულ პერიოდში ცაიშის სამწევოში შედიოდა ზემო სვანეთიც. ჩვენ მიერ მოძიებული ტოპონიმური მასალის მიხედვითაც, ჭვედირი ვაკეა ჯუმის ორივე ნაპირას. მარცხენა ნაპირი ეკუთვნის სოფ. ცაცხეს, ხოლო მარჯვენა ნაპირი – სოფ. ხსოუშს (იხ. 3. ცხადაით, სამეგრელოს აჭარასთან სახეობრივი ასახული). წვევათის

ოყოფიული სახელმრღვებაზე, II, ზუგდიდის რ-ნი, ობ., 2007, გვ. 343), ნასაჯოგუ კი ტექა ურთის მთაზე. ცაიშის ტოპონიმთა შორის მეც ეუთოიებ: „ნასაჯოგუ – ტექ ურთის მთაზე, ნასაჯოგუშ წყურგილი – წყარო ნასაჯოგუში“ (იქვე, გვ. 333). ჭვედირი და ნასაჯოგუ დღესაც ეწოდება ამ ობიექტებს ცაიშის თემის საკრებულოში.

ბედიის ეპარქიის საზღვრებზე
საუბრისას ი. პეტლიას მყარი დასკვნა
ასეთია: „ვახუშტის ცნობა, ომ ბედიელის
სამწეომ მოქვის წყალსა და დადისწყალს
შორის იყო მოქცეული, რეალური ვითარე-
ბის ამსახველად შეიძლება ჩაითვალოს“
(გვ. 78). აქვე ჩამოთვლილია სოფლები,

მოქვის ეპარქიის ტერიტორიასა და
მასში შემავალ სოფლებზე მსჯელიბის
შემდგა დისკრიანტი ასკენის: „მოქვედის
სამწყსოში მოქცეული იყო შავი ზღვის
სანაპირო ხაზი მოქვისწყლის მარჯვენა
ნაპირიდან მდ. კოდორამდე. საფიქრებელია,
რომ ტრანსპორტი სამორჩო ხაზი

რომ ჩრდილოეთით სახეცდრო ხაზი გრცელდებოდა კოდორის სათავემდე, დალის ხეობის თანხაროვით” (გვ. 80). ამის შემდეგ ჩამოთვლილია ის სოფლები, რომლებიც შეა საუკენეების ისტორიული წყაროებით მოქვის სამწყსოში შედიოდა (იქვე).

დღანდის ეპარქიის შესახებ არსებული ისტორიული ცნობებისა და თანამდებოვე მეცნიერთა გამოყვალევებიდან გამომდინარე, დისერტანტი ასკვინის: „დღანდის ეპარქიის ჩრდილო-დასავლეთი საზღვარი გმთხევოდა ისტორიულ-გეოგრაფიული მხარეების – ოდიშისა და აფხაზეთის – სასაზღვრო ხაზს და ანაკოფიასთან ჩამომავალი მცირე

მდინარის მარჯვენა ნაპირას აღმართულ
მოაზე გადიოდა” (გვ. 82).
როგორც ცნობილია, ბიჭვინთის
საეპისკოპოსო ფათედრა დასავლეთ
საქართველოს პირველ ეპარქიას წარ-
მოადგენდა. ბიჭვინთის ეპისკოპოსი ესწრე-
ბოდა 325 წელს მცირე აზიის ქალაქ
ნიკეაში მოწვეველ პირველ მსოფლიო საეპ-
ლესიო კრებას, სადაც ქრისტიანობა
გამოცხადდა რომის იმპერიის ოფიციალურ
რელიგიად. მაშასადამე, დასავლეთ
საქართველოში სახელმწიფო რელიგიად
ქრისტიანობა უკვე გაგრცელებული იყო
IV ს-ის 30-იან წლებში. გახუშტი ხაზ-
გასმით აღნიშნავს, რომ ბიჭვინთა აფხაზ
მეფეთა ქამს გახდა საკათალიკოსო. ის-
ტორიკოსი ბუბა კუდავა, აქედან გამომდ-
ინარე, ასკვნის, რომ აფხაზეთის საკათა-
ლიკოსო უნდა დაარსებულიყო აფხაზთა
სამეფოს არსებობის პერიოდში, როცა
დასავლეთ საქართველოს ეკლესია უკვე
ამჟამა უნიტარულობის გახუშტია.

ამაზე ამასევილებს კურადღებას და ხაზე-
გასმით აღნიშავს, რომ ბიჭვინტის ეკლესია
„აწ არს საყდარი აფხაზთა ქათა-
ლიგოზისა“:

XV ს-დან აფხაზთა კათოლიკოსს ეწოდა „აფხაზთა პატრიარქი“ (ე.ი. კათოლიკოს პატრიარქი). მაშასადამე, აფხაზების საკათოლიკოსო მოიცავდა მთელ დასავლეთ საქართველოს ლიხის მთამდე, გურიისა და ისტორიული აჭარის ჩათვლით (გვ. 85).

საბოლოოდ, ყუბანის აუზიდან აფსუათა
წამისას კონკრეტურა და დასასტურებელი მოვა

ვახუშტის რეკაზე დატანილი, მაგრამ „აღწერაში“ ვერმოხვედრილი ოკუნიმების ლოგალიზაციასა და ისტორია-ეტიმოლოგიაზე სადისერტაციო ნაშრომში ნათქვამია, რომ კურჩე იგივე სუხხვა (სოფელი მათხოვას თევზი) და ანიშნავს თეორექციან კალაპოტებს, მცირე მდინარეებს; ხუნწი, როგორც ჩანს, მოიცავდა ამჟამინდელ სამ სოფელს – ზედა ხუნწის, ქვედა ხუნწის და ლეციცხვაიეს; ოკუნიმ ნაგვაზუსთან დაკავშირებით დისერტანტი იზიარებს სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოთქმულ

მოსაზრებას, რომ ამ სახელშოდებას თავდაპირველად ატარებდა სამეურნეო-გეოგრაფიული ობიექტი – სახნავი, ტყე, მინდორი, ბორცვი და მოგვიანებით, მეტობითის გზით მთელი სოფლის სახელშოდებად იქცა. ვახუშტის მიერ ბანასა და ნაგვაზეს შეა დატანილი სახელშოდება **ლეხანია**, რა თქმა უნდა, აქვე მდებარე სოფელი ლეხანიდრაო. ვახუშტისეული ლეჯახია რუკაზე მოცემული ადგილმდებარეობითაც და დღესაც სოფელი ნაჯახია. ამოსავალია გვარი ჯავახია. ამ დასახლებულებურებს თავდაპირველად ლეჯაზე უნდა რქმეოდა, მაგრამ მას შემდეგ, რაც აქ ეს გვარი უკვე არ ესახლა, ნა-პრეფიქსით წარმოქმნილი სახელშოდება „**ნაჯახია**“ დამტკიდრდა. **ნაგებერაოსთან** დაკავშირებით სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ უნდა არსებობდება გვარი გებერავა, მაგრამ ი. კეკელიას მოსაზრებით, ამოსავალია დღესაც არსებოდი გვარი გიგაბერა//გებერარია (უნდა აღინიშნოს, რომ გვარი გებერარია დღეს არ დასტურდება), ხოლო რაც შეეხება „**ონოდია-ს**“, მოსალოდნელია: ნოდა (მდინარისპირა გაქ-სახნავი) > ონოდე > ონოდეა > ონოდია.

ყოველივე ამას მოსდევს ტოპონიმთა
დაწერილობაში არსებული უზუსტობების
გასწორება: რუკაზე მითითებული თნივი
უნდა იყოს ონტოფო. გულუხეთი სოფელია
ცხენისწყლის მარჯვ. მხარეს, მაგრამ
გახუშტის რეგის მიხედვით მდინარის მარ-
ცხ. მხარესაა. გახუშტის რეგაზე საჭილაოც
ცხენისწყლის მარცხ. მხარესაა მითითე-
ბული. სინამდვილეში კი ეს ობიექტიც
მდინარის მარჯვ. მხარეს მდებარეობს და
პქვია მარანი. იგივე ითქმის სოფელ
ქოლობანზეც. აქვე მსჯელობა ტყვირზე.
დასახელებულია მისი ვარიანტები და
წარმოდგენილია განსხვავებული ვარი-
ანტები. მისაღებია დისერტანტის ეტი-
მოლოგია, რომ მეგრულში ტყვირი (/რტყ-
ილი/) აღნიშნავს ერთმანეული შეზრდილ და
ჩაწერულ-ჩახლართულ ტყეს.

სადისერტაციო ხაშრომის ქორონებულების თავის
მეორე ქვეთავმში („აბაზის ხეობა“), სხ-
გადასხვა სახის წერილობით წყაროებზე
დაყრდნობით გაკეთებულია დასკვნა, რომ
პანდა კრისტენი ადმინისტრაციულ-ტერი-
ტორიული ერთეულია ცხენისწყალსა და
აბაზას შეუ. განუშიო ამიტომაც აღნიშვნას:
„ცხენისწყლის დასაცლით არს შეუნევ პანდა
თა დასაცლის შენის“

აბაშის ხეობის აღვილოთა სახელები, რომელთაც ასახელებს ვახუშტი, ასევე ვრცლად და სრულყოფილად არის დახ-ასიათებული დისერტაციის მიერ. ეს შე-ეხება როგორც მარტვილის („უწინდევლი სახელწოდება „ჭორნდიდი“) საეკლესიო ცენტრსა და მდინარე აბაშის, ისე მიკრო-ტოპონიმ სახარის, რომელიც, ვახუშტის რეკის მიხედვით მდ. აბაშის მარჯვ ნაპი-რასაა. დისერტაციი რამდენიმე ათეული ისტორიული წეაროსა თუ თანამდებოვე მქალევრის ნააზრევს განიხილავს და აღ-ნიშავს, რომ „კველა თვალსაზრისი მხ-ოლოდ ვარაუდის დონეზე რჩება“ (გვ. 145) და ასევე ვარაუდად დარჩებოდა, მას რომ ისეარტანი არ შეჩებოდა.

პატივის ცხადას, გენერალი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, თსუ ქართული ენის ინსტი-
ტუტთან არსებული ქართველური ონო-
მასტერის ს/კ ცენტრის ხელმძღვანელი
(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ბაზეთი “გალ”-ის მთავარ რედაქტორს ბატონ ნებზარ სალაშაია
ბატონო წარმატების

გულითადად გილოცავთ პირადად თქვენ და გაზეოთის შემოქმედებით პერსონალს “ბალ”-ის იჯიბლება!

Իզեն ցշլքածմուտ զեცեռօծուտ տէյշենո გանցետուս զրցել նռմերս և դուժագ ցըմած-լույրըծուտ մէցրոյլո ենուսածմո ցամռիյնոլո մթշնչնցըլոծուս ցամռ. մուշեցէցագագ հիշեն տաշնե դաբիցենուո սացրտեյցնուսա, սիրուց տէյշենո մալուսեմցա ցամռլցաս օմուս օմյուծ, Ռոմ յարտցըլո և դա այսեածո յրո կցլաց յրտածաա և մալաս ար օշուրցէս սայրոտ աղմշենցեծլոծուսատցուս. սեցուս մովաս ցասարծեցլոյլ րյայցույլ մալցէս օմյուծ էյշոնճատ, Ռոմ սածոլոռոց ցատովացնեն յրտմանցետուսացան այսեած և դա յարտցըլ յրուս, մաշրամ ամառա մատո մալուսեմցա, Ռաճցան հիշեն ցցէործցէի արձ մովաս, արամցը յրտմանցետո, Ռաճցան օւթորույլագ մոնաւցսացց եալնեցնու ցարտ և պացըլոցուս յրտագ զոնօարցէծուտ քորտսա և լենինս!

სასიკეთო მომავლის იმედით,

გაზეთ „ილორის“ მთავარი რედაქტორი როლანდ ჯალაღანია

კართული ეპოდის ამზიდული ლეგენდა

2015 წელს, დაბადების 135 წელი
შეუძლებელდა საქართველოს პირველი რე-
სტუდენტის ეროვნულ გმირს ვალოდია
გოგუაძეს. ამ დღემდებარებით პირველების
ცხოვრებასა და მოღვაწეობას მიემდგნა
შოთა ვადაჭეორიას მონოგრაფია „ქარ-
თული ეპოზიდან ამონიული ლეგენდა
(ვალოდია გოგუაძე)“. დოკუმენტურ
მასალაზე დაყრდნობით, ნაშრომში წარ-
მოჩენილია ის „უდიდესი ლენტი, რომელიც
ჯავშნოსანი მატარებელის სარდალსა და
მის ეკიპაჟს მიუძღვის დამოუკიდებელი
საქართველოს დაუძინებელი მტრების
ალაგმისა და ქვეყნისთვის უსაფრთხოების
საფეხურის მომზადებაში. აღნიშნულ საკ-
იოხოდო დაკავშირებით, გთავაზობო
ინტერვიუს იყ. ჯავახიშვილის სახელობის
ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის
მთავარ მეცნიერ თანამშრომელთან, ის-
ტორიის მეცნიერებათა დოქტორთან, პრო-
ფესიონალ შოთა ვადაჭეორიასთან:

— ბატონიშვილის მიხედვით, 1917 წლის ოქტომბერში, რუსეთში განხორციელებული რევოლუციური გადატრიალების შემდეგ, ოსმალეთის ფრონტიდან საქართველოს მიმართ შეიტმნა თუ არა რაიმე საფრთხე და მისი განვიტრალების მიზნით, რა როდენ შეასრულა ვალიდია გოგუაძემ?..

რუსეთში რევოლუციური გადატრიალების შემდეგ განვითარებული მოვლენების ფონზე, ამიერკავკასიის კომისარიატის შექმნა, მოსალოდნელი საფრთხისაგან რეგიონის დაცვას ითვალისწინებდა. ამიერკავკასიის კომისარიატის ინიციატივით აღექსანდროპოლიდან და სარიყამიშიდან ტყვიამზრევევის ვაზნევბისა და ზარბაზნის ჭურვების ჩამოტანა, ამიერკავკასიის რეგიონში არსებული ჯავშანოსანი მატარებლების თბილისში თავმოყრა და მისი ეროვნული გვარდიის მთავარი შტაბისადმი დაქვემდებარება რეგიონისთვის უსაფრთხოების საფეხურის მომზადებას ითვალისწინებდა. ერზინჯანში ხელმოწერილმა დროებითმა ზავმა (1917 წლის 5 დეკემბერი) და რუსელი სამხედრო შენაერთებისაგან ოსმალეთის ფრონტის თვითნებურად მიტვებამ, თბილისი განსაკუთრებული საფრთხის წინაშე დააყენა. საქართველოს ეროვნული საბჭოსა და ქართველი ხოციალ-დემოკრატების (მექშევიკები) მიერ დროულად მიღებულმა პრაგმატულმა გადაწყვეტილებებმა თბილისი აოხერებას და გაძარცვას გადაარჩინა. ამ უაღრესად საბასუხისმგებლო საქმის შესრულებაში, ლომის წილი ევგენი აფხაზავას და ვალოდია გოგუაძეს მიუძღვის. მათი საზრიანი მოქმედებების შედეგად მიღებული სწორი გადაწყვეტილებებით, რკინიგზაზ შეუცველებლად იმუშავა და ეშელონებიც ორგანიზებულად იქნა გატარებული აზერბაიჯანის მიმართ ულებით.

— ბათუმთან ქართული ჯარის დამარცხების შემდეგ, ოსმალო ასკერების წინააღმდეგ ბრძოლაში, პონტონებზე სადგამოვართა ვალიდია გოგუაძის განსაკუთრებული შეუპოვრობა და თავდადება ჩვენი სამშობლოს გადარჩენის საჭიროები?

ბათუმთან განცდილი მარცხის ზემო
ქმედებიდან გამომდინარე, ქართული ჯარის
ფსიქოლოგიურად დემორალიზებული მდ-
გრობარეობიდან გამოვყანაში და მისვის
ბრძოლისუნარიანობის დაბრუნებაში,
განსაკუთრებული როლი ორმა ფაქტორმა
შეასრულა: ა)პრესაში მადალ დონეზე
განხორციელებულმა სააგიტაციო-პროპა-
განდისტულმა საქმიანობამ (ჯარის კაცო
წერილებში სამშობლოს დაცვის კენ
მოწოდებებმა) და ბ)ქართული სამხედრო
შენართების სარდლად გენერალ გ-მაზ-
ნიაშვილის დანიშვნამ. გენ. გ-მაზნიაშვილის
მიერ ჩოლოქაგარანტის ხაზე თავდაცვითი
და შეტევითი ღონისძიებების განსახორ-
ციელებლად გატარებული სამუშაოები,
სამსედრო ხელოვნების მოთხოვნათა კვლა
საფეხურს, ქართველი ჯარის კაცის
ფსიქოლოგიურ მომენტს და რეგიონის
ბუნებრივ რელიეფს მაქსიმალურად ით-
ვალისწინებდა. ჩოლოქის ბრძოლის წინა
დღეს (7 აპრილი), ქართული ხორციალ-

დღემოკრატიის ლიდერების (ნ. ურდანია
ირ. წერეთელი, ვლ. მგელაძე...) ნატანებში
შეიარაღებული ფორმით „პატრონტაჟებით“
ჩასვლა და ბრძოლის მოწინავე ხაზებ
გასვლა, უდიდეს იდეოლოგიურ და პოლი-
ტიკურ დატვირთვას ატარებდა. წოლოქის
ბრძოლამ, რომლის მთავარი გმირი ჯავშ-
ნოსანი მატარებელი № 4-ის ეკიპაჟის
მეთაური ვალოდია გოგუაძე იყო
ქართველთა დიდებული წინაპრებისადმი
დამახასიათებელი საოცარი თავდადებისა
და სიმამაცის შესახებ არსებული ლეგენდა
– სინამდვილედ აქცია. საბედისწერო მო-
მენტში, ჯავშნოსანის ეკიპაჟის ყველა
წევრის (80 პაცი) საოცარშა შემართებამ
და დარღვევა მოხდა. ამ 19 აპრილი 2004 წელს

და თავგახსრულება მოქმედებაშ, გვარდიის ნაწილების (400 კაცი) უმაგალითო რისკზე წასვლამ, აშენარად წარმოაჩინა რეინისებური დისციპლინის მოყვარული და ქართველ ჯარისებათა ფსიქოლოგიის მაღალ დონეზე მცოდნე გონიერი სარდლის ხელში, რა საარაკო გმირობის ჩადენა შეუძლია ოპუ-პანტების (7.000 ოსმალო ასკერი) წინააღ-მდეგ (ჯავშნოსანი მატარებლის 80 კაციანი ეყიპაჟი + 400 კაციანი გორის გვარდია) მცირერიცხოვან ქართველობას. ჩოლოქის ბრძოლამ (1918 წლის 8 აპრილი განსაკუთრებული როლი შეასრულა მეზო-ბელი რეგიონების კენ თხმალო ასკერების წინსვლის შემურებაში, ქართული ჯარის ბრძოლისუნარისნობის ამაღლებაში. ჩოლო-ქის ბრძოლა, წინაპართა გმირული ეპოქის დირსებული გამოძახილი იყო. ამ ბრძოლაში ჯავშნოსანი მატარებელი № 4-ის სარდალის ვალოდია გოგუაძისადმი „რევ-ოლუციის პირებელი მხედარის“ საპატიო წოდების მინგება, საშობლოს წინაშე ქართველი ჯარისებაცის თავდადების დირსებული დაფასების დადასტურებას წარმოადგენდა.

— ქართული ისტორიოგრაფიიდან ცნობილია, რომ 1918 წელს, სომხეთის ხელისუფლება, საქართველოს ტერიტორიის მთაცების მიზნით საომარი მოქმედებები დაიწყო. საინტერესოა, რა როლი შეასრულა ამ ბრძოლებში ჯავახნოსანი მატარებელის № 4-ის სარდალმა ვ. გოგუაძემ?

საქართველოსთან მიმართებაში ტერი-
ტორიული პრეტენზიების განსაკუთრებული
სიმძაფრით გამოვლინება, სომხეთის
ხელისუფლებამ ამიერკავკასიის რეგიონში
ინგლისის საჯარისო შენაერთების შე-
მოსვლას დაუკავშირა. საქართველოს ხარ-
ჯზე ტერიტორიულად გაფართოების
ხელშემწყობ ძალას დაშნაცუთიუნის პარ-
ტიის ლიდერები ინგლისელებში ხელავდნენ.
დასახული ამოცანის განსახორციელებლად
და ქართული სახელმწიფოს წასაქცევად
„მეხუთე კოლონის“ ფუნქციის შესრულება
საქართველოში მცხოვრებ სომხერ
მოსახლეობას ჰქონდა დაკისრებული.
საქართველოს წინააღმდეგ 1918 წლის ოქ-
ტომბრიდან დაწყებული საომარი მოქმედე-

დოკუმენტური მასალით დადასტურებულია, რომ საქართველო-სომხეთის საზღვარზე მიმდინარე საომარი პროცესების თბიების შემთხვევაში, ჯავშნოსანი მატარებელი ბლის ხელმძღვანელმა ვაოგუაძემ უკეთესებდლო, ვინემ ფრონტის სარდლობამ. საქართველო-სომხეთს შორის 1918 წლის დეკემბრის საომარი მოქმედებების დროს ჯავშნოსანი მატარებლების ევენტური მოქმედების მაქსიმალური შეზღუდვა, რეგიონის მძიმე ბუნებრივი რელიეფით იყო განაპირობებული. ჯავშანმატარებელის განსაკუთრებული შედეგიანობა, მდინარეების სრამთან და შედაგერთან გამართულ ბრძოლებში გამოვლინდა, რომელიც სომხური ჯარის ნაწილების საქართველოს ტერიტორიიდან განდევნით დასრულდა. დოკუმენტური მასალის ანალიზიდან აშეარაღი იკვეთება, რომ სამშობლოს გადარჩენისას და ქართველთა ღირსების დაცვის ერთ-ერთ პირობად, ვაოგუაძემ, მოზღვავებული მტრის წინააღმდეგ უკომპრომისობის ბრძოლა მიაჩნდა. ამ მხრივ, იგი საქართველოს პირველი რესპუბლიკის ჭეშმარიტი და დირსებული მხედართმთავარი იყო.

— ბატონომ შოთა, მკითხველისათვის აღ-
ბათ საინტერესო იქნება, 1921 წლის თებერ-
ვალ-მარტის საბრძოლო მოქმედებებში და-
ბულობდა ოუ არა მონაწილეობას ჯაგშ-
ნოსანი მატარებელი №4 და რა-
განსაკუთრებული უზნეციის შესრულება
ქონდა მას დავალებული.

ხიდის დაცვისა და სარკინიგზო მაგისტრალის გაერთიანებულ მარშრუტების თვალსაზრისით გარეკვეულ წარმატებას მიაღწია. მისი განსაკუთრებული როლი ხაშურთან გამართულ ბრძოლებში გამოიყვათ. სურამის უდელტეხილის დაცვის საქმეში მთავარსარდლობის მიერ დაშვებული შეცვლილ დომებისა და მოწინააღმდეგის ვერტენი ჩერების გამო, ბრძოლის ბეჭდი დამპყრობელთა ხასარგებლოდ გადაწყდა. ქუთაისის რკინიგზის სადგურში დარჩენილი საქართველოს ეროვნული ქონებით (განძი ით) დატვირთული რამდენიმე ვაგონის მეტის ხელიდან გამოტაცვის მიზნით აღფეხული გოგუაძის მიერ ჯავშნოსნი მატარებლით ჩატარებული სამხედრო ოპერატორია და ტვირთის უსაფრთხოების ზონაში გამოტანა - გმირობის ტოლფას

დაწერა, მისი სტამბისთვის მომზადება და
დაბეჭდვა გარევეულ ფინანსურ ხარჯებთან
არის დაგაშირებული, ამ შემთხვევაში ვინ
გაგიწიათ ფინანსური დახმარება?

აღნიშვნული წიგნი, კ გოგუაძის შესახებ
მეცნიერულად გამართული პირველი მონო-
გრაფიული გამოკვლევაა ქართულ ისტო-
რიიგრაფიაში. იგი 2014 წლის სეტემბერში
დაიბეჭდა და 282 გვერდს შეიცავს. სტამბის
ხარჯები კ გოგუაძის მმის – ალფესი
გოგუაძის შვილიშვილმა გაიღო და წიგნი
მისთვის სასურველ გამომცემლობაში
თავადვე დააბეჭდინა. რამდენადაც
ზედამხედველობა არ მიყადრებია, ძნელია
იმის თქმა – 200 ცალი დაბეჭდი თუ 400.
აღნიშვნული ტირაგიდან მხოლოდ 40 ცალი
წიგნი მომცა, რომლის უმეტესობა
საჩუქრად ბიბლიოთეკებს გადავაცი. რაც
შეეხება დანარჩენს, თავადვე დაიტოვა.
დიდი ნაწილი გაყიდა, ხოლო ზოგი
ახლობლებს დაურიგა. ასეთი ქმედებით,
ქველმოქმედისთვის დამახასიათებელი
ყველა პირობის იგნორირება მოახდინა.
ზემოთქმედიდან გამომდინარე, მისი სახელი
და გვარის წიგნზე ქველმოქმედის ფორმით
აღნიშვნა – შეცდომად უნდა ჩაითვალოს.
მართვა „სამომავალი“ საკუთრებულ

սարտալու, „Հյեղլիմոյթեզծ“ սաացըորո
շոյլցեծի ջաարձար, մացրամ, ամ Եբանչեց
պացելցարո սաեն րյացիորեցիսացան տացո
Շեցոյաց. ռոցորոց սիանե, հյեղլիմոյթեզծեօն
ցենքեան, ճագմանու յրո յաթցորու յաշալմա
աջոյշեամի. մատ մոյշ ցալցելու մցորուցենո
տանեսու մոլցելու էրուցուցուան, մյրցան-
թուունմու կրուուն ցենեօնուցաց, եռուո
դուու ծանցու սագուուցելու և դա յաշալմաց-
ոցու մունեսու մյըցուուրու մոյշ յուժնեցեու
դաշուուու մոնցացրացուու Շեսայինեցաց
ցանցու յունուցաց, օնցուուցելու յալուր Մրո-
մասա և յունանեցու խարջեց արացրաց մո-
ունցեան. սանցասմու մոնցա ացնունեն, ռոմ
հյեմանու յաշուուցելու աւոյուուցեմա, վոցնու
դանցելցուուտանաց և ացնուուցեց և ցալցելուն
գուրու - Ծպանուու նեացմարցեցու յա-
յլասուցաց յուրմեցեն այցանես. մյրուց,
վոցնու ացրուու մոմարտ, սուցցուուրո մաց-
լուունաց յեր ցամեցեց. շ. ցոցշասու մյեցուսա
և ցեցու դացցանցուու մտամոմացալու ա-
մերուան. հյեմ մոմարտ դամոյուցեցուցա,
սրու յյեսացլուունաս մացլցեց մուելու
ասացենումցեցլուուու ցանցաւեաց: յե ճամո-
անցեց մյրցանցթուունմու սյենու ույ արօան
յաշուունուունու, ռոմ սուցտու ալցիմու յնարո
և ացրցու և ացանցեցու յրուուցեց ամոմանուուց
ամոմանուուց այցու. այցեան ցամոմքունարց,
ցակցուուցեան ար յնճա ուցեց այցեցու - նց-
մոաճնունեցու յցանց յմեցեան սաամացու
ռոմ մունցուատ. սումարտուու դատցուուու
յե մցացեց ցանցեացեան, ցոցշամետա
յմացուունու ասարացլուուրաց մունանաց ցան-
թուունա, ռոմ սբամետուցու մուսամիցացլուու
վոցնու ցանցու յարջեց սարջեց (արջուսացացեցեն
դոցշմենուցու մասացեցու ցամոյուրուու և ա-
ցալցեցու սացասցու, ուցերացրուու մոյշ
յյերու յաշուուցելու սամշառ Ծպետիու այց-
ցա-ճացանցանցեան, ռույնեցու մոմիացեան և ա-
մ. նացեսեց յուլուու դացցարց և ամ
ցալս տանցատանուուու դացցաւ ցուեց. րաց
յյեկեց վոցնու առուուցեց այցուու դոնեց,
յալցուու ճանալու, րացցան յուլուու դա-
թոցցու մունուու, „Հյեղլիմոյթեզծ“ մուսու
դանցելցան առուուցեց այցուու յուլուու

გაზეთი “0ლორი” თანაუგრძნობს ჩვენს მეგობარსა და თანამებრძოლს
ცნობილ ქართველ პოეტს გახტანბ ჯავახაძეს მეუღლის

ნაი ლობელაშვილის

350, რა კარგი საჩინო რა ავად
მიგირებისა,
დგითის საიდუმლო გამტეხეს
გულში ვერ დატიტიქოს,
30 ვერცხლად გაგრიდნა, ისიც კი
განაპირისო,
დიდება მოთმინდასა გენსა,
უფალო იხსერ!

„ყოველი დროის ცილისმამძებლებმა
კარგად იცოდნენ, რომ თუ გინდა
ადამიანი დასაჯო, ისეთი რამ უნდა
დააპრალო, რის წინააღმდეგ ის
თავად იძრძოდა“.

„ქვეაი ნატყორცი გულმართალისა
და მდუმარისა მიმართ მის გამტყორ-
ცნელს მოუბრუნდება უკან.“
კონსტანტინე ბაშსახურლია.

ამ სიტყვების შეხსენება ჩვენში იმ დიდ
ფიქრება და ტაივანის იწვევს, რომელიც
ჩვენს ქვეყანას უახლესი ისტორიის
მანძილზე დაატეხეს თავს. დღეს საჭ-
ოველთაო დალატის, სიცრუის, უსამართ-
ლობის, დირსებაშედასული ერის და მისი
დაცემის აპოკალიფსურ გაოქაა, რომელშიც
მოგვიწია და გვიწვევს ცხოვრება. სწორედ
იმიტომ, რომ ჩვენ ვიმყოფებით ტოტალური
დალატის პირობებში და ეს დააზიანებს
ჩვენი სახელმწიფოს წინსვლას ამიტომაც,
ჩვენ გადავწყვეტეთ, ამ საშინელი
თემისათვის მიგვეძღვნა ჩვენი ეს პუბ-
ლიკაცია, ბუნებრივია, რამეთუ მსოფლიო
ბოროტი ძალების მიერ ქართველი ერის
წინააღმდეგ ბრძოლამ და იუდასეულმა
თავაზმა ხათო შეატან ჩვენი არის

დაღიარდა ხელი ძევუწო ხვენი ერის
მორალურ-სამართლებრივ კატასტროფას.
ჩვენ, ეროვნულ-გამათავისუფლებელი
მოძრაობის წიადიდან გამოსულ ადამიანებს
სერიოზულად გვაფიქრებს ეროვნულ-
გამათავისუფლებელი მოძრაობის თვით-
მარქვა „ლიდერების“ ოუ „სპიკერების“
და მათი ეწ. ჯგუფის საფალალო ნამო-
ქმედარი: უდიმდამო, უსუსეური და არაფრის
მომტანი და უშინაარსო, ამ ბოლო წლების
განმავლობაში ჩატარებული აქცია-მიტინგე-
ბი. დღეს-დღეობით კი ეს საპროტესტო
აქცია-მიტინგები საერთოდ გაქრა ჩვენი
პოლიტიკური არენიდან, სწორედ იმ დროს,
როდესაც ქვეყანა უველახე მეტად
საჭიროებს დახმარებას.

ჩამკვდარ-ჩაფერფლილი ეროვნული
მოძრაობის ნაწილი, გაგულგრილებული,
ინტერესების ნებული, პატრიოტიზმისაგან
სრულიად დაცლილი საზოგადოების დიდი
ნაწილი, ხურგშექცეული და განუკითხავად
მიტოვებული, იმედდაკარგული უნგაშო
მოსახლეობა, ეროვნულ-საზოგადოებრივი
ორგანიზაციათა და პარტიების უმოქმედობა –
ფაქტურუად სახეზეა ეროვნულ-
პოლიტიკური თვითმკვლელობის შექცევა
გადი პროცესი, ურთიერთდაპირისპირება,
გახლება დაბოლოს ნირვანადარი ფარი-
სევლების და მწიგნობრების, პრეზიდენტი
ზვიად გამსახურდიას ამოფარებული
ეროვნული მოძრაობის წარმომადგენელო
თუ თავგაცთა ცილისმშამებელ
მაბეჭდარების ფორთხვა-ქმედებები იმათ
წინააღმდეგ, ვისაც არ უდალატია
ზვიადისა და მერაბის გზისათვის,
რადგანაც ისინი დარჩნენ მათი
პრინციპებისა და ითვაბის ართვულობი.

კანონიერი, ლეგიტიმური ხელისუფლების
აღდგენისა და თავისუფალი საქართვ-
ელოსათვის ბრძოლა, საქართველოს წინააღ-
მდეგ წარმართული პროცესების ჩაშლა და
ქვენის მტრებისათვის წინააღმდეგობის გაწ-
ევა - აი, საქართველოს რესპუბლიკის
პრეზიდენტ ზეიად გამასაცერდისა კანონიერი,
პრეზიდენტის და საქართველოს სამართლის
უზენაეს საბჭოს აღდგენის

ეროვნული კომიტეტის მიზანი.
ამაღა და განწირულია ცილისმწამე-
ბელთა ყველანაირი მცდელობა, რადგანაც
ეს კველაფერი ლოგიკურად კრახით
დამთავრდება. დღეს უკვე თვალნათლივ
სააშეარაოზე გამოდის ამ ბოლო წლების
განმავლობაში ეროვნულ-გამათვალისუ-

რაც შეგხებათ თქვენ, ეროვნულ
მოძრაობაში ჩანერგილებსა და შემოგზა-
ვნილებს, (სამწუხაროა, მაგრამ მათი რიცხვი
არცთ ისე მცირეა), თქვენს დაუოკებელ
სწრაფვას – მიზანდასახულად შებდალოთ
თავისუფალი საქართველოს ლეგიტიმური
პრეზიდენტის ზეიად გამსახურდიას ჭეშ-
მარიტად ერთგული თანამებრძოლები, ანუ
კონსტიტუციური ხელისუფლების აღდგენის
თანმიმდევრული მებრძოლები, სიცოცხლე
არ უწერია. თქვენ საბოლოოდ უნდა
შეეგუთ იმ აზრს, რომ ზეიად გამსახურ-
დია და მერაბ კოსტავა საქართველოს
უახლესი ისტორიის უნათლები ფიგურებია,
სამშობლოს უსაზღვრო ერთგულებისა და
სიყვარულისათვის შეწირულნი ადამიანები
და საქართველოს თავისუფლებისა და
დამოუკიდებლობის სიმბოლოები. მარ-
თალია, ეს ორივე პიროვნება მტრის ხელით
იქნა ფიზიკურად დაკავიდირებული, მაგრამ
მათი იდეა და საქმეები დაუმარცხებელია
და არასდროს გაქრება მამული შეიღ
ქართველთა სამოქმედო ასპარეზიდან.

ეროვნული კომიტეტი სამართლებრივი
მეთოდებით ებრძვის პუნქტებისა და
ხელისუფლების მიმტაცებლებს, უბრალოდ
კლასიკურ ქურდებს და მათ წარმომადგ
ენდებს, ჩანერგილს ეროვნულ მოძრაობაში
და იგი ყოველთვის ამხელს მათ
მოღალატერ საქმიანობას, რომლის გასაღვ
ბა მათ ცრუ გმირობის სახელით დაუსახ
ავთ მიზნად. ამ მოღალატეთა საქმიანობაშ
უზარმაზარი ზიანი მიაყენა ეროვნულ
განმათავისუფლებელ მოძრაობას და მათი
ხადენილი დანაშაულის კვალიფიცირება
უტოლება სწორედ სახელმწიფო
დამახაშავების პუნქტების და ქვეყნის
მაოხერებელთა ნამოქმდარს. კეცელი უნდა
იცოდეს, რომ ჩვენ არ დაუშვებთ საქართვე
ლოს კონსტიტუციური ხელისუფლების
აღდღენის ისტორიულ შანსს და ამით აღ
ვასრულებთ პრეზიდენტ ზვიად გამსახ
ურდიას პოლიტიკურ ანდერძს. სამწუხაოდ
თუ საბეჭინიეროდ, ეროვნულ-გამათავისუ
ფლებელ მოძრაობაში ისინი წამყან ფიგ
ურებს წარმოადგენდნენ. ჯერ კიდევ
ზვიად გამსახურდიამ დაიწყო გამოაშარ
ავება ეროვნულ-გამათავისუფლებელ
მოძრაობაში ჩანერგილი მოღალატეებისა,

თვით უზენაესი საბჭოს დეკუტარებისაც, ხოლო დევნილობაში მყოფმა პრეზიდენტმა უკვე ოფიციალურად გამოაქვეყნა მოყალიბეთა სია, რომელთ სახელების ჩამოთვლას ჩვენ აქ არ შეუდგებით, რამეთუ მათი სახელი ლაგიონია.

საქართველოს მაოხერგბელი გ. შევარდნაძე რომ ვერაფერს გახდა (მიტინგების დარღვევა თბილისში, მის მიერვე პროგოცირებული ომით სამეცნიერო ში, აფხაზეთში) ადმონიცხვა ეროვნული თვითშენება ძალისმიერი მეთოდებით, მაშინ მან მიმართა მზაკვრულ ნაცად, მოსყიდვის ხერხს და დაიწყო ეროვნული წევრების

ბისათვის თანამდებობების დარიგება, ზოგის კ.წ. პარლამენტში შეკვანა, რითაც ერთმანეთს დაუპირისპირა მოსყიდულები მოუსყიდავები. ამ ვერაგობის ბოლო წერტილი გახდეთ მის მიერვე 2002 წლის 28 მარტის 139-ე ბრძანებულება, სწორედ ამ ბრძანებულებით დაიწყო მათხერებელმა

შევაღნაძემ საქართველოში კანონიერი ხელისუფლების მომხრეთა მასობრივი, 30 გერცხლად მოსყიდვა, რაც შევლაზე მთავარია კანონიერი ხელისუფლების წარმომადგენლოთა დიდი რაოდენობა და მათი მიმდევრები ამ მახეში გააბა. თუმცა არ-სებობენ კიდევ ისეთი ადამიანებიც, რომელთა ვინაობა ჯერ არ გამჟღავნებულა, ზოგიც კი ახლა გმზადება მორიგი დალატისათვის. ყოველ მათგანს ურჩევდით, რომ ჩინედონ საკუთარ ჯიბებე-ში და იქ ნახავენ ვინ რამდენ გერცხლად გაყიდა, ყიდის ან აპირებს საქართველოს გაყიდვას. მათთვის გაცემული კწ. პენსიები თუ დახმარების, სხვადასხვა სოციალური ფორმებით, მათი მოსყიდვა, ერთს წინაშე მიუტვებელი ცოდვა და დანაშაულია. როგორც წმიდა იოანე მახარებელი ბრძანებს: „კოველი ვინც არ იქმს სიმა-თლეს, იგი არა არის ლოთისაგან, ყოველ-გვარი უსამართლობა ცოდვაა“.

პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდისას პოლიტიკურ-სამართლებრივი დანართოვარი, ერთ-დერთი ლეგიტიმური ინსტიტუტი უზენააზ-სი საბჭოს სახით და ზვიადისა და მერიბის მიერ შექმნილი ეროვნული მიმართულების პოლიტიკური პროცესში და ორგანიზაციები დასაქმიანდებოდა.

ცეკვის დღისას თუ კლასი არამაღლი იქის უძრია
ანუ უმოქმედოა, არა გამბობთ პოლი-
ტიკურ-საზოგადოებრივი სივრციდან მათ
სრულ გაქრობაზე. საინტერესოა, თვით
შევარდნაძის ტერორისტულ ეპოქაში
უზენაესი საბჭო განაგრძობდა მუშაობას
(თუ რა თქმა უნდა ეს მოჩვენებითი არ
იყო). დღეს საზოგადოების მხრიდან ისმის
ლეგიტიმური შეითხეა, თუ რა აბროლებთ
აღნიშვნულ უზენაეს საბჭოს და ეროვნული
მიმართულების პოლიტიკურ პარტიებს, რომ
არ აგრძელებენ სამართლიან ბრძოლას
ჩვენი ერის საბოლოო გადარჩენისთვის.
ერთ და ბერი, სულ მალე გაუკვევა რასთან
გვაქვს საქმე და ასევე მოხდება კველა
მოღალატის მიერ ჩადენილი დანაშაულის
კვალიფიცირება. საგულისხმოა ისიც, რომ
პრეზიდენტის მიერ შექმნილ პოლიტიკური
პარტიების და ორგანიზაციების, მაგანთა
და მაგანთა ინიციატივით, რეგისტრაციაში
გატარებით, არალეგიტიმური შევარდნაძის
მქმედირის რეჟიმის, კერძოდ, სააკაშვილის
სადაც სტური მმართველობის „განონბდე-
ბლობის“ ქვეშ მოაქციეს, რაც უცილობლად
მორალურ-სამართლებრივი დანაშაულია.
ეს პირველები, უბრალოდ პოლიტიკური
თაღლითები აღმოჩნდენ.

ეროვნული მოძრაობის ძირითადი
პრინციპები და პოსტულატები:
 1. დაუყოვნებლივ აღდგეს ქონსტიტუ-
ციურ-სამართლებრივი დაგიტიმური
ხელისუფლება.
 2. ნებისმიერი კოლაბორაციონიზმი და

2. ესინაშვილი ქადაგის მოსულ და კურისის შედეგად მოსულ რეჟიმის ბოან თანამშრომლობა პრინციპულად მიუღებელია. უცილობელია კანონმდებლივობის დაცვა.

3. მონაწილეობა ნებისმიერ არალეგიტ-იმურ, არასამართლიან, პუბლისტების მიერ ჩატარებულ არჩევნებში მონაწილეობა

ზურაბ ქობალიძე,
ურნალისტი;
მზია ბარაბაშვი,
დევნილი ურნალისტი;
მანანა ჯოზეიშვილი,
იბერიულ-ქავკასიური მოძრაობის
წევრი

4. გარიგება არალეგიტიმურ რეჟიმებთან
(ფინანსურ-მატერიალური უზრუნველყოფა,
ანგარებითი თანამშრომლობა და ა.შ)
დაუშეგვებელია. ეს ეხება ეროვნულ-გამათავი-
სუფლებელი მოძრაობის იმ ბირთვსა და
ნაწილს, ვინც წარმოადგენს ლეგიტიმურ
უზენაესი საბჭოს, კონსტიტუციური

ვალტერ ოჩიბაგა,
ყოფილი პოლიტკატიმარი;
გრიგორ გაბაშვილი,
უზუცესი დისიდენტი;
გიორგი ბოლბორაძე,
„ძლევაი საქვირეველის“
დამფუძნებელი;
თბილისი, 2015, მაისი გიორგობა.

